

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂȘOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru străinătate 800 lei
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondata la 1838 de George Barițiu

Apare în fie-care zi de lucru

Fără o presă națională cinstită și democratică, un popor nu va da niciodată măsura însușirilor lui culturale și politice. E ca și cum ar grai prin gura streului.

Biserica ortodoxă și comemorarea lui Avram Iancu

Circulara I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan către clerul și poporul din arhidieceza ortodoxă română de Alba Iulia și Sibiu.

În anul trecut am prăznuit amintirea alor doi mari bărbați ai bisericii și neamului nostru. Unul a fost fericitul întru pomenire arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Șaguna, la mormântul cărui din Rășnari biserica și toți fiii ei, în frunte cu glorioasa noastră Dinastie, ne-am înfățișat simțimentele de profundă pietate și recunoștință.

Al doilea a fost marele dascăl al neamului Gheorghe Lazăr, care înainte de a fi șezat spre odihnă în mormântul său din parohia noastră Avrig, a strălucit ca un luceafăr prin lumina învățăturii de carte și prin dragostea sa către limba și legea noastră strămoșească.

Zicem și astăzi, vecinică să fie pomenirea lor!

În anul acesta împlinindu-se o sută de ani dela nașterea lui Avram Iancu, toată suflarea românească se pregătește să facă pomenirea cu laudă a acestui neînfrânt erou al națiunii noastre. Așa se cuvine ca un popor, când a ajuns să scape din robia și apăsarea străinului, să nu uite pe acela care l-au arătat drumul către libertate și cari s'au jertfit pentru izbândă ei.

Avram Iancu în revoluția din anii 1848—1849 cu arma în mână a ridicat cuvânt puternic ca să ceară drepturi și s'obozen pe seama poporului românesc. În fruntea vitejilor săi Moși a înfrânt trufia ungurească și ca un „Crai al Munților” a rămas nebiruit în cuibul Munților Apuseni.

După revoluție, când împăratul cel viclean dela Viena îl imbie lui Iancu decorățiuni, el nu le-a primit, spunând că a luptat pentru drepturile poporului și el pe acestea le cere. Amărat până în adâncul sufletului că nu s'au dat poporului drepturile pentru care a luptat, Iancu pribegind dintr'un loc într'altul prin munții lui, și-a cântat durerea în fluier, până ce în ziua de 29 August din anul 1872 și-a dat obștescul sfârșit. Trupul lui a fost înmormântat în cimitărul bisericii noastre din parohia Tebeș, sub stelarul lui Horia — celalalt luptător pentru libertatea poporului românesc din Ardeal.

Pentru a prăznui amintirea eroului Avram Iancu, la o sută de ani dela nașterea lui, Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român și cu ajutorul larg al înaltului guvern al țării noastre, vor întocmi pe zilele de 31 August, 1 și 2 Sept. a. c., un șir de serbări, cari se vor începe cu un parastas sărbătorește la mormântul din Tebeș, apoi se vor continua la Vidra, locul nașterii lui Iancu, în orașul Cămpeni, pe muntele Oâina și în Cluj. La aceste mărețe serbări va lua parte Maiestatea Sa Regele nostru, împreună cu toată familia domnitoare; tot asemenea vor fi de față mitropolitii și episcopii țării, mem-

brii înaltului guvern și popor mult din toate părțile țării noastre. În toate bisericile țării se vor face parastase, se vor face rugăciuni pentru sufletul lui Iancu și se vor ținea cuvântări pentru a tâlmăci faptele lui vitejești și dragostea lui de neam și de lege.

Sfătuim și îndemnăm onorata noastră preoștie și pe iubitul nostru popor ca — după putință — să tee parte în număr cât mai mare la acele frumoase serbări naționale.

În deosebi dispunem următoarele:

1. În ziua de 15/28 August — Adormirea Născătoarei de Dumnezeu — ziua în care se împlinesc și 8 ani dela intrarea României în război, se va sluji, îndată după sfânta liturgie, parastas în fiecare biserică pentru odihna sufletului adormitului în Domnul Avram și a celorlalți eroi naționali din 1848—1849. La parastas vor fi invitate și autoritățile locale.

2. On. preoți vor ținea cu ocazia parastasului câte o vorbire comemorativă, pe înțelesul poporului despre viața și faptele lui Avram Iancu, arătând cu câte jertfe mari a fost câștigată libertatea la care am ajuns noi astăzi și prin urmare cum trebuie să o folosim spre binele nostru și să o apărăm în caz de nevoie.

3. Cu concursul autorităților locale în acea zi se vor aranja serbări educative pentru tineret și pentru popor, împreunate cu cântări, declamări și cu vorbiri potrivite cu praznicul.

Așa să fie de folos această zi de sărbătoare pentru tot sufletul românesc și creștinesc, învățând din pildele mari ale trecutului iubirea de țară și de neam.

Impărtășidu-Vă arhierieasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la 9/22 Aug. 1924.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor

Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Amiralul englez Beatty în România

Înaltul oaspe a declarat că rezultatele conferinței dela Londra au asigurat pacea lumii.

Duminică a sosit la Constanța pe bordul jachtului Shalah amiralul Beatty primit fiind la barcader de ministrul de război, generalul Mărdărescu, de amiralii Scodrea, Niculescu-Rizea și Gavrilescu, de prefectul județului, al poliției etc.

După vizitarea orașului înaltul oaspe și suita sa au plecat seara cu un tren special la București, unde au sosit luni dim. la ora 10, fiind primit la gară de autoritățile militare și civile ale Capitalei.

La ora 1 d. a. a avut loc la Cercul militar un dejun. Ministrul Mărdărescu a salutat într'un toast călduros pe ilustrul invitat dela Yutland închinând pentru Suveranul Angliei. Amiralul Beatty a răspuns următoarele:

Inchin pentru M. S. Regele Ferdinand care prin atitudinea sa leală și curajoasă din timpul războiului mondial și-a atras admirațiunea întregii lumi și pentru M. S. Regina, principesă engleză, originară din insula noastră a Mării

Britanii care aici ca Regina a României a arătat lumii întregi ce trebuie să fie o regină.

Primul ministru I. Brătianu a salutat pe înaltul oaspe în numele guvernului arătând recunoștința și admirația României față de Marea Britanie.

A răspuns din nou amiralul Beatty aducând elogii poporului românesc obișnuit să muncească fără încetare. Ține să constate că rezultatele conferinței din Londra dovedesc că pacea lumii este asigurată și închină pentru armata și flota românească.

După dejun amiralul Beatty a depus o curună pe mormântul Soldatului necunoscut.

Seara a avut loc un dineu în cerc restrâns la ministerul de externe.

Eri oaspeții au părăsit Bucureștii cu un tren special ducându-se la Orșova să viziteze Cazanele, insula Ada Kaleh, băile Herculane etc.

Consiliul de miniștri dela Sinata.

În Consiliul de miniștri ținut Duminică la Sinata s'a aprobat o convențiune cu societatea „Reșița”. Prin această convențiune locomotivele, vagoanele și tot materialul vechi și sîrcaț al căilor ferate, — a cărui valoare ar atinge 5 miliarde lei — vor fi strânse de soc. „Reșița”, cu propriile ei mijloace.

Societatea se obligă să strângă acest material în timp de 18 luni și tot în acest timp să înceapă a pune la dispoziția statului materialul lucrat.

Propoziția a fost astfel stabilită:

Pentru 25 kgr. fier vechi se va da un kgr. fier uzinat (locomotive, vagoane, mașini de atelier, unelte, etc.). iar pentru 7 kgr. fier vechi un kgr. fier laminat (șini, schelete de poduri, buloane, etc.).

În afară de deosebita însemnătate a materialului de cale ferată pe care soc. Reșița îl va pune la îndemâna statului, se vor debloca și 400 km. de linii de garaj, azi ocupate de acest material vechi.

Aceste transformări se vor face în termen de trei ani.

D. I. G. Duca, ministru de externe, a făcut consiliului o expunere asupra programului celui de-al cincilea consiliu al Societății Națunilor, care se va întruni la Geneva săptămâna viitoare.

D. I. G. Duca va pleca Miercuri din țară.

Consiliul a luat act de demisia dlui C. Dissescu și a hotărât ca pe viitor reprezentantul permanent al României la Societatea Națunilor să fie d. I. G. Duca, ministru de externe, sau în lipsa d-sale d. N. Titulescu, ministru României la Londra.

S'a discutat apoi chestiunea însemnărilor de toamnă pentru plugarii a căror producție a fost aliniată de secetă.

În urma expunerii dlui

Politica vamală la vecini — Concurența Jugoslaviei.

Pe piețele streine de desfacere ne întâlnim des cu produsele Jugoslaviei. Acum, noul tarif vamal jugoslav dă libertate, fără nici o taxă, carnei de vită, grăsimii, prunelor, mierei și cărbunelui.

Deși mai săracă decât țara noastră, Jugoslavia a renunțat la sistemul taxelor de vamă, pe care se bazează la noi politica d-lui V. Brătianu.

Tot prin tariful în chestiune, lemnele de foc și cele de construcție sânt libere la export, fără taxe.

La toate celelalte produse sânt însemnate reduceri de taxe. E de sine înțeles că exportul Jugoslaviei merge crescând.

Recolta grâului în Italia este cu 20 la sută mai redusă decât anul trecut. Exportul grâului italian este prohibit.

N. D. Chirculescu, consiliul a aprobat o sumă de 50 milioane lei, care împreună cu o altă sumă ce se găsește de mai nainte aprobată, să servească pentru ajutorarea populației din regiunile bătute de secetă, pentru viitoare însemnănare.

Din Treiscaune și Mureș-Turda

Impresii cu ocazia unui turneu cultural.

(Urmare).

Ceea-ce va rămănea însă neșters în mîntea și sufletul nostru, sunt mărețele clipe petrecute în mijlocul fraților români din Reghin. — Există, acolo departe pe câmpia Mureșului, 1 comună cu aspect de oraș, spre care gravitează alte comune mai mici, pline de români, pe undă, după afirmațiile celor de acolo, purtătorii flăcării culturale românești nu se prea abat; aceasta e comuna Reghin.

Cu o populație de vre-o 16 mii locuitori, marea majoritate fiind sași, această comună adăpostește pe cel mai român dintr'un român. Am găsit aici români muncitori, cari trăesc într'o perfectă armonie și solidaritate, crescuți fiind toți în același spirit de curat și fervent patriotism românesc.

În ciuda indolenței oamenilor noștri de carte, românii de aici s'au constituit în asociația culturală numită „Tinerimea română” care sub conducerea priceputului și însușitului ei președinte, dl dr. Ceaușanu, dezvoltă o activitate demnă de imitat, rivalizând cu asociațiile culturale ale concetățenilor lor sași.

Dintre cei cari ne-au atras atenția prin atitudinea lor de oameni și români, trebuie să menționez pe dl Lasco, șeful poliției din Reghin. Un om cu mult tact și pricepere în serviciu, prin ceea-ce și-a câștigat stima și laudele locuitorilor, chiar și a celor sași, cari, știm cu toții foarte bine, sânt prea puțin generosi în acordarea acestui fel de daruri, mai ales nouă românilor. Ni-a stat la dispoziție, ajutându-ne cu mai

O importantă sesiune a Ligei Națiunilor

— Prezența mai multor șefi de guvern. — Un program însemnat. — Un birou internațional al cooperărilor intelectuale. —

Înainte deschiderii apropiatei sesiuni a Adunării Societății Națiunilor, care trebuie să aibă loc la 1 Septembrie, și, a cărei însemnatate va fi anul acesta, deosebit de mare prin faptul prezenței mai multor șefi de guvernământ. — Consiliul Societății Națiunilor va ține la Geneva a 30-a sa sesiune sub prezidenția d-lui Beneș, ministrul afacerilor streine cehoslovac.

Programul lucrărilor consiliului, e foarte întins. Fiecare din membrii săi va aduce un oarecare număr de chestiuni, care vor fi în urmă supuse examenului Consiliului.

D-l Salandra, reprezentantul Italiei, e însărcinat cu toate chestiunile care se raporta la restaurarea finanțelor Austriei și Ungariei.

Consiliul va examina, — în această direcție — rapoartele lunare depuse de d-nul Zimmermann, comisarul Societății Națiunilor la Viena, și Smith, comisarul Societății Națiunilor la Budapesta. D-l Salandra va raporta egși asupra problemei Sarraului.

Consiliul Societății Națiunilor primise, la timpul său, un comitet juridic, pentru a studia chestiunea controlului dezarmării în țările învinse. Era vorba mai ales de a fixa, dacă țările nereprezentate la consiliu, ar avea dreptul de a lua parte la dezbaterile relative la exercițiul dreptului de supraveghere, rezervat prin tratate, — Societății Națiunilor.

Răspunsul comitetului juridic, va fi transmis consiliului prin d-l Paul Hymans, ministrul afacerilor

streine al Belgiei. Cu toate că acest raport nu fusese publicat. *Le Temps* e în măsură de a afirma că la deliberările comitetului juridic nu vor fi admise, nici statele supuse controlului, nici statele vecine.

În ceea ce privește reducerea armamentelor, d-l Beneș va citi un raport în care va expune rezultatele lucrărilor comisiei provizore mixte, care, în colaborare cu reprezentanții Statelor-Unitate, a elaborat un proiect de convenție ce atinge controlul internațional al comerțului armelor.

Reprezentantul Cehoslovaciei va mai prezenta Consiliului, răspunsurile guvernelor: britanic, sovietic, neerlandez, canadian și german, privitor la încheierea unui *pact de garanție mutuală*.

O dezbateră va fi instituită asupra acestor răspunsuri, nu mai puțin asupra chestiunii reducerii armamentelor, a pactelor regionale, etc..

Reprezentantul Suediei va citi un raport asupra chestiunii mandatelor, iar al Spaniei, asupra delimitării frontierei Abaniel și Regatul Serbilor, Croaților și Slovenilor.

Reprezentantul britanic va raporta asupra diverselor chestiuni umanitare (protecția femeilor și a copiilor în Asia-Mică). În fine delegatul Franței, va vorbi despre *cooperarea intelectuală internațională* și la inițiativa d-lui Francois Albert, ministrul Instrucției Publice, va propune fondarea la Paris, a unui *Birou internațional pentru cooperarea intelectuală*, care va fi înfrățit de guvernul francez.

ULTIME ȘTIRI TELEFONICE

— dela corespondenții noștri speciali —

Intrevederea miniștrilor de externe din Mica Înțelegere

Se va discuta chestiunea
raporturilor cu Rusia.

BELGRAD 26. — Intrevederea miniștrilor Afacerilor Streine ai Statelor Micii înțelegeri va avea loc la Ljubljana de la 27 la 28 August. D-l Marinovici, ministrul afacerilor streine va conferi la 27 cu d-l Beneș și la 28 cu d-l Duca. Ministrul nostru de externe își va continua apoi călătoria spre Geneva unde va asista la a 31-a sesiune a Consiliului Societății Națiunilor.

Programul întrevederii comportă următoarele puncte: *Atitudinea Micii Înțelegeri la această sesiune, unde se va pune importanta chestiune a controlului armamentelor de către Liga Națiunilor în țările învinse și anume: Bulgaria, Ungaria și Austria. Statele Micii Înțelegeri intenționează să ceară a fi reprezentate în Comisiunile însărcinate cu acest control.*

2. *Raporturile Micii Înțelegeri cu Rusia. Se prevede că reprezentanții Jugoslaviei și Cehoslovaciei vor desvolta motivele care luptă în favoarea recunoașterii Regimului Sovietic.*

3. *Consecințele acordului din Londra și aplicarea planului Dawes. În ceea ce privește acest punct, acțiunea Statelor Micii Înțelegeri tinde de a se obține o garanție a intereselor lor cu privire la despăgubiri și datorii de război.*

Acordurile dela Londra

Camera franceză a votat încredere
guvernului Herriot.

PARIS 25. — Răspunzând tuturor deputaților care au dezvoltat interpelări asupra conferinței dela Londra, d-l Herriot a arătat că o apropiere a aliaților de Germania este indispensabilă pentru evitarea unui conflict economic. E nevoie să fie distrus militarismul din Germania și în acest scop trebuie să ajute toți democrații germani eșci altfel vor avea să poarte o grea răspundere. D-l Herriot a subliniat importanța prezenței unui delegat american în comisiunea reparațiilor. Reamintind rezultatele obținute de Franța în chestiunea prestațiilor în natură și a transferurilor, d-l Herriot a adăugat că a întreprins numeroase demersuri la Londra în ceea ce privește datoriile interaliatate. În această privință este importantă declarația d-lui Macdonald la sfârșitul conferinței.

D-l Herriot a subliniat însemnătatea tratatelor comerciale franco-germane, a citit documentul anunțând că Franța va încasa o primă anuitate de 200 milioane mărci aur și a încheiat declarând că pentru ca pacea să fie eficace, ea trebuie să fie economică, comercială și financiară. D-l Herriot a arătat că nu se îndoiește că la nevoie Franța va avea aceeași energie ca și în timpul războiului; Franța are însă nevoie de liniște și de pacea generală. Primul ministru a cerut parlamentului să voteze acordurile dela Londra, care aduc realități sensibile în locul desamăgirilor din trecut. Guvernul a realizat o operă onorabilă de chibzuință și camințenie, aducând, dacă nu pacea, dar primele speranțe ale unei noi vieți interaliatate.

PARIS. — Camera a terminat discuția interpelărilor asupra acordurilor din Londra, s'a votat încrederea în guvern cu 336 contra 204, voturi.

Grânul românesc are prețuri în creștere pe piețele streine, din cauza recoltelor deficitare ale statelor mari producătoare.

În afară de această situație deficitară, Australia își trimite recolta anul acesta, spre China și Japonia.

INFORMAȚIUNI

Campația pentru alcool în Cehoslovacia. Negustorii angajați în privința fixării contingentului campaniei 1924—25 a alcoolului, n'au ajuns încă la scop. Reprezentanții distilatorilor cred că un contingent de producție de 550.000 hectolitri este necesar și-și sprijină spusele pe faptul că perspectivele exportului sunt foarte bune. Ei declară că o ridicare a consumării pe piața cehoslovacă, n'ar putea fi obținută decât printr-o reducere de 10 coroane, asupra prețului litrului de alcool. Ministerul de finanțe se opune unei scăderi mai mari de 8 coroane.

Prețul pentru noua campanie n'a fost încă fixat, dar nu e speranță de a se aștepta la o scădere importantă.

Oaspeți nepăcuți din Statele Unite, așa li numește un cititor și abonat al ziarului nostru din Trenton N. I. pe cei trei unguri A. Nagy, Gyöngyösi și Anton Gal — mari maghiaroni și propagandiști în Trenton N. I. împotriva Românilor — cari vor veni să viziteze neamurile acasă în Transilvania.

Prețul cărnii de vacă la Tulcea este 17 lei. Din cauza secetei, sătenii își vând pe preț de nimic vitele.

Un împrumut sârbesc. Jugoslavia a solicitat în Italia un împrumut de 600 milioane lire dela un consorțiu de bănci italiene în cap cu Banca comercială. Dobânda ce se va percepe este de 7 la sută și va fi amortizată în 20 ani. Împrumutul va servi la construcții de căi ferate. Personalul ingineresc și cel tehnic va fi în parte italian. În afară de aceasta, Italia va obține importante concesiuni forestiere.

Autonomia căilor noastre ferate este vorba să se dea formându-se o societate aparte, cu controlul statului. Ziarele dau amănuntul că s'a făcut o ofertă engleză, care cere un număr egal de membri în consiliul de administrație al societății anonime și dobândă la capitalul investit 10 la sută. E vorba de o sumă de 32 miliarde Lei pentru complecta reorganizare a c. f. r. și facerea lucrărilor nouilor linii ferate.

Datoriile negustorilor români față de Franța. — Camera de Comerț roagă pe toți debitorii cu datorii în Franța, înainte de 11 Noembrie 1918, să se întrunească Vineri 28 August cor. orele 11 a. m. în biroul președintelui Camerei de Comerț din București, pentru a lua cunoștință de propunerile creditorilor francezi, cu privire la regularea acestor datorii.

Autonomia C. F. R. — După revenirea d-lui Vintilă Brătianu în țară va fi repus în studiu proiectul pentru autonomizarea căilor ferate prin înființarea unui consiliu de administrație din care să facă parte ingineri, comercianți, industriași și reprezentanți ai marilor bănci din Capitală.

Taxele internaționale la Poșta. — Consiliul de miniștri a decis că începând dela 1 Septembrie 1924 taxele poștale internaționale de mesagerii se vor percepe după echivalentul 1 franc aur egal 50 lei, iar taxele internaționale poștale de scrisori se vor percepe după echivalentul 1 franc aur egal 20 lei.

Vremea. De Duminică seara la munte, vreme rece cu vânt. Puține plozi, cerul îscorât. Tot astfel și în regiunea Brașovului.

Bursa: 26 August 1924.

ZÜRICH	BUCUREȘTI	VALUTE:
DESCHIDERE:	DEVIZE:	
Berlin 127 ¹ / ₂	Paris 11.37	Napoleon 750—
Amsterdam 208 ³ / ₄	Berlin —	R. mărci 47—
New-York 534	Londra 937	Leva 145—
Londra 23.95	New-York 207	Lire otomane 1010—
Paris 28 75	Italia 934	Lire sterline 935—
Milano 23.61	Elveția 39 ¹ / ₂	Franci francezi 11.50—
Praga 16.02 ¹ / ₂	Viena 30.	Franci elvețieni 40.—
Budapesta 69 ¹ / ₂	Praga 6.30	Lire italiene 9.20—
Agram 6.59	Budapesta —	Drahme 375—
București 2.52 ¹ / ₂		Dinari 255—
Varșovia 102 ¹ / ₂	AGENȚIA	Dolari 205—
Viena 75 ¹ / ₄	RADOR	Marca polon. 39—
Cor. austr. stamp.	Brașov.	Cor. austriacă 39—
		Cor. ungară 27—
		Cor. cehoslov. 6.25—

Locale

Un accident de tramvai. — Tramvaiul care a plecat Duminică dimineața la ora 9.30 din Brașov spre Săcele a fost ajuns de un tramvai special, fiind tamponat de acesta. Tamponarea a produs mare penică fără a cauza însă vreun accident. Mecanicul, care a condus tramvaiul special, fiind în stare de ebrietate, a fost luat la bătaie de public. În cele din urmă s'a restabilit ordinea și tramvaiele și-au putut continua drumul.

Spargeri și furturi în Brașov. — Incivizii Nicolae Samuilă și Arsenie Hrodă au pătruns în noaptea de Vineri spre Sâmbătă în locuința lui Florea Chifu din strada Țințășilor sub pretext că sunt funcționari de

poște. Deschizându li-se ușa au luat la bătaie pe Chifu și membrii familiei fiind-că aceștia au refuzat să le dea bani.

D-nei *Georgina Stelioreanu* din Pitești i s'a furat alaltăeri seara pe promenadă un portmoneu cu 40.000 lei.

Sâmbătă d. a. pe la ora 7 un domn elegant, având un câne-iup, trecând pe lângă o doamnă mai în vârstă, care se preumbla pe livadia poștei, i a sterpelit gențuța de mână, refugindu se în tufșuri.

Același individ a sterpelit în același zi unei d-șoare o brașovletă.

Statistica veniturilor C. F. R. pe luna iunie a. c. arată o scădere față de luna Mai a. c. la mărfuri și călători. Astfel: în Mai s'au încasat 120.626.346 lei, la călători și 217.531.014 la mărfuri. În Iunie 119.710.922 la călători și 199.216.206 lei la mărfuri.